

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 16. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: šeststopenjska petletna 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnistvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 143.

V Ljubljani v petek, 26. junija 1885.

Tečaj II.

V presojo, je-li državnozbornska volitev v dolenjskih mestih veljavna ali ne.

(Dalje.)

Mnogo manj še, kot take oblastnijske razsodbe, pa nam imponujejo verifikacijske obravnave deželnih zborov in državnega zbora, in ako „Slovenski Narod“ trdi, „da je poslednja instanca za preiskovanje postavnosti volilnih imenikov državni zbor“, moramo to naravnost zanikati. Državni zbor je pač poklican soditi o veljavnosti volitve, o nje postavnosti soditi pa ni njegova naloga. Isto velja tudi gledé deželnih zborov. Te korporacije poklicane so sklepati zakone, a v njih delokrog ne spada, obstoječe postave pravokrepno tolmačiti ter razsojati, kako se imajo uporabljati. Državnozbornski, oziroma deželnozbornski verifikacijski sklepi imajo le ta praktični pomen, da smejo poslanci, kojih volitev se je verifikovala, v zboru ostati, a se morajo odstraniti, če se to ni zgodilo.

Gospodje „Slovenskega Naroda“ in „Slovenca“ so, da bi nam nezakonitost volitve v Metliki kolikor mogoče živo pred oči postavili, kazali na postopanje deželnega zbora leta 1867, ko tedanja narodna večina volitve poslanca Mulleja ni verifikovala in je ta moral ostaviti zbornico; zamolčali pa so verifikacijo izvolitve poslanca dr. Samca leta 1883, akoravno so tega leta kraji, ki so s Kamnikom združeni v jedno občino, v teku 22 let, to je od postanka volilnega reda za deželni zbor, prvič volili v mestni skupini. Ne hodi nam na misel, odrekati tej izvolitvi postavnosti, da, mi smo celo prepričani, da je ta izvolitev po polnem

postavna, vendar to iz jedinega vzroka, ker zoper to, da so se ti volilci vpisali v volivski imenik mesta Kamnik, nikdo pravočasno ni reklamiral, in ker bi bili le-ti, ako bi se bila volitev ovrгла, prišli za dolgi čas jedne cele volilne dōbe ob svojo volilno pravico, s čemer bi se jim bila nedvojbeno kratila jedna najvažnejših, po osnovnih zakonih zagotovljenih jim pravic. Pri tem opominamo še, da je dr. Samec zmagal le z dvema glasovoma nad svojim protikandidatom, da se je bil zoper veljavnost izvolitve dr. Samca uležil protest, da se je moral tedaj dotični volilni akt natanko pregledati, kar se je brezdvajbeno tudi zgodilo. In vendar se je ta volitev verifikovala! Mi zaradi tega nikakor ne odrekamo svojega priznanja večini deželnega zbora, mi priznavamo tem več, da se je s to verifikacijo ustreglo večjemu delu dotičnih volilcev — samo s tako okornimi dokazi naj bi nas „Slov. Narod“ in „Slovenec“ pri miru pustila!

In če je treba še več dokazov za to, kako malo se strinjata postavnost kake volitve in sklep deželnega ali državnega zbora o nje veljavnosti, potem treba nam le opozarjati na dogodke v isterskem deželnem zboru leta 1883. Poslanec Sterk bil je izvoljen jednoglasno, poslanca Spinčič in Križanec pa z veliko večino — in vendar ovrgele je deželni zbor z vsemi proti jednemu glasu slovanskega poslanca Laginje njih izvolitev. Pa še jeden slučaj imamo, ki se je dogodil pred letom 1883 tudi v isterskem deželnem zboru. Šlo se je tudi za verifikacijo jednega slovanskega poslanca, kojega ime nam ni več v spominu. Protesta zoper njegovo izvolitev ni bilo nobenega. Deželni odbor pregledal je dotične volilne spise in jeden ud deželnega odbora je kot poročevalec izjavil, da

se je volitev izvršila čisto pravilno in je na podlagi tega priporočal, da se volitev potrdi.

Ko je na to predsednik deželnega zbora pozval poslance, da naj o tem predlogu glasujejo ter se v znamenje, da se s predlogom ujemajo, s svojih sedežev dvignejo, obsedela je vsa zbornica, ne izvzemši poročevalca samega. Vsi so glasovali zoper izvolitev dotičnega poslanca, da-si se je bila pred nekolikimi minutami bila proglasila s poročevalčeve tribune za po polnem zakonito. Poslanec, zoper kojega izvolitev ni bilo protesta, in kojega izvolitev je verifikacijski odbor sam za postavno in pravilno spoznal, moral je tedaj ostaviti deželno zbornico! Kaj porekó učeni juristi „Slov. Naroda“ k temu? Je bila li isterskemu deželnemu odboru merodajna postavnost? In vendar je isterski deželni zbor tako deželni zbor, kakor vsak drugi, in ima iste pravice in iste dolžnosti, kakor vsak drugi.

Pa tudi iz državnega zbora imamo podobne izglede. Koncem leta 1874 debatiralo se je v državnem zboru o veljavnosti izvolitve treh poslancev iz gorenjeavstrijskega veleposestva, katera ni bila večini tedanje ustavoverne stranke po volji. Šlo se je namreč za nekoliko glasov duhovnov, ki so kot lastniki dohodkov v deželni deski vpisanih posestev glasovali za dotične poslance ter jim s svojimi glasovi tudi pripomogli do izvolitve. Tedanji minister Unger, pristaš ustavoverne stranke, bil je sam o pravilnosti volitve in o zakonitosti teh glasov tako prepričan, da je navzlic temu, da so dotični trije poslanci spadali k opoziciji, šel z vso svojo zgovornostjo, s vso svojo juridično vednostjo in izkušnostjo v boj za agnosciranje njih izvolitve. A kdo se je oziral na njegovo dokazovanje, komu je imponovalo vse njegovo temeljito

Listek.

Janezek, kateri ni hotel umreti.

(Kapff-Essenther. — a.)

(Konec.)

Prišla je izredno ostra jesen, in ko se je ravno hotel Janezek primerno za zimo uravnati, vrgla ga je nenadna bolezen na ležišče, dobil je krvni udar. To je zlo na življenje in smrt — Janezek je dobro vedel. Neznani strah se je polastil njegovega srca — to je konec, katerega je tako zločinsko klical. Zdaj je tu, ravno zdaj, ko je naučil življenje ceniti, razumeti, ljubiti — ko je zlato čašo ravno nastavljal na ustna, zdaj seza mogočna smrtna roka po njem: „Ne dalje!“ Zmerom je hotel umreti — zdaj pride neizprosliji moraš!

Glasno zaupije — tedaj zaduši vnovič rudeč tok krvi njegov glas — ledena mrzlota se plazi po njegovih udih — njegovo dihanje se ustavlja. Zdravnik dela osupnjeno obličje — drugi jokajo, konec je tu! A ne — on neče umreti, še ne — ne zdaj. Mogočni življenja čut se mu vzbudi,

vroče hrepenenje — vsaka kapljica njegove krvi, vsaka žilica njegovega života se brani smrti. On neče, ne bode umrl. Zdaj leži mirno in se smehlja — ne bode umrl!

„Je uže bolje — mnogo bolje,“ dejal je svojem. In postalo je res bolje.

Dejali so, da se je zgodil čudež, in Janezek je sam veroval v čudež.

Čudovit čut mu je ostal od te bolezni. — Zdelo se mu je, da je gotov — če neče, ne umrje. — In tako počival je varno, srečno v trdnih rokah življenja.

Tekla so leta. Janezek stanoval je v hiši svojega brata, po leti je potoval, po zimi mu je pomagala pri delu.

Vsi v hiši so ljubili bledega, tihega moža in nestrpljivost, osornost molčali sta v njegovi bližini. — Nekak oživljajoč duh se je širil od njega, milo veselje do življenja, katero je odsevalo iz njegovih velikih, mogočnih oči. Zanj je bil vsak dan, katerega je preživel, slovesen dan, dan veselja.

Učil se je spoznavati podobe starih mojstrov ter jih ljubiti in preživel je mnogo srečnih ur v

njihovem ogledovanju. Z ljubeznivo pobožnostjo se je mogel v vsako podobo uglobiti ter v sebi sprejeti njeno čudovito dražest.

Tudi v godbi, katera ga je drugače krčevito vznemirila ter do solz ganila, našel je zdaj studenec življenja.

A niti tega ni bilo treba — veselilo ga je vse, kar je prinesel dan s seboj. Kako bi se mu bil mogel svet zdeti puščoben, ker je bil vendar polen življenja. Rad je hodil po cestah, kjer je mrgolelo polno ljudij, da bi videl življenja valove okolo sebe igrati ter da bi tako čutil moč in polnost njegove notranjosti. Dražesten bil je zimsk večer, kadar se vali množica po razsvitljenih cestah, kadar odseva bliščeča luč iz pisane napolnjenih izložbenih oken ter obseva žareče obraze gledalcev. In kako krasno je mesto spomladi, kadar se njeni vrtovi in drevoredi krasijo z zelenimi venci ter vsa pota mrgolijo veselih ljudij, vriskajočih otrok. In cvetoči, zeleneči poletni čas s svojim čistim, duhtečim jutrom, sanjarskim opoldnevom, tihim, gorkim popoldnevom, s hladnim, mračnim večerom! In ljubljeno nebo s svojimi oblaki in večnimi zvezdami, katere se mu ne zdijo

znanje starega in novega, posvetnega in cerkvenega prava? Večina ustavoverne stranke ovrgla je hladnokrvno dotično izvolitev, ne mené se mnogo za zakonitost ali nezakonitost. To je bil prvi sunec, ki ga je prejelo tedanjo ustavoverno ministerstvo od lastne stranke, od dedov sedanje „zjedinjene levice.“

Ta volitev se je tedaj ovrgla! So „Narodovi“ juristi tudi zdaj še prepričani o pravosti svoje trditve? Mislijo li res še, da je državni zbor tedaj opiral se na zakonitost, ko je to volitev ovrgel? Nikdar! Kajti duhovni užitni lastniki volijo tudi dandanes še vedno, kot so tedaj, ne da bi se jim sedaj odrekala ta pravica.

(Dalje prihodnjič.)

O položaji na Španjskem.

Čudne vesti nam dohajajo iz španjskega poluotoka. V cvetoča mesta pirenejskih dežel pritihtapil je strašni gost — kolera, in dan za dnevom poje njena smrtna kosa. Uže se pripravljajo severne države, da zapró udrtočki pošasti pot čez pirenejsko gorovje in jo omeje na kraje, kjer je nastala. Znanstvene kapacitete olikanega sveta hité v okužene provincije in na mestu opazujejo mrzlo morilko, da potem z neprecenljivimi skušnjami poprimejo doma sovražnika, ko bi se mu zljubilo stopati čez meje. Vse okoliščine za sedaj še kažejo, da se nam ni bati kolere v naše kraje; učenjaki so izrekli mnenje, da bolezen ne bode preskočila španjske dežele; k večjemu zna obiskati južno Francosko, a v srednjo Evropo ne bode prodrila. Menda ga ni človeka, ki bi iz srca ne želim, da se taka in jednaka prorokovanja do pičice uresničijo!

A kužna bolezen ni jedini faktor, ki obrača danes oči evropskega občinstva na pirenejski poluotok. Vsled kolere javljajo se na onih zemljah dan za dnevom pojavi, ki nam kažejo, kako silno je razburjeno nevedno ljudstvo, kako velik vpliv ima v teh tužnih časih najžalostnejša babjevera. Občni strah pa porablja čestiteljni politiki, da vzbujajo vročerkvni narod in ga hujskajo zoper obstoječo vlado. Nesrečo narodno uporabljajo v to, da delajo poulično politiko in aranžirajo cestne demonstracije, pri katerih je uže tekla kri in so puške pokale.

Ministerstvo je v začetku minolega tedna oficijalno proglasilo, da je kolera se vselila v glavnem mestu, v Madridu. Ukazalo je takoj potrebne zdravstvene navedbe, vrh tega pa zaprlo mesto od vseh strani, držeč se zastarelih nazorov o nalezljivih boleznih, da je treba okužene kraje po polnem ločiti od drugega sveta. V kortesih so liberalci zaradi tega vlado strastno napadali in jej očitali, da uničuje s svojimi starinskimi naredbami vso kupčijo glavnega mesta. Minister notranjih za-

dev, Romero Robledo, je odgovoril, da je zdravje faktor, na katerega se mora vlada prej ozirati, nego na dobiček pri kupčiji. To pa je odločno zanikal, da bi naredbe bile zastarele in samo zato ukazane, da se nagaja ljudstvu v Madridu, kakor je trdila opozicija. Besede ministrove so bile pri masi naroda brez uspeha. Velike tolpe so se zbirale po ulicah; s črnimi zastavami hodila je družal po mestu in kamenje metala na redarje, ki so jo hoteli zazpršiti. Morali so priti vojaki, da so razgnali razsajajočo množico in napravili mir. To je bilo danes teden popoldne in zvečer. A tudi drugega dne so se izgredi ponavljali. Bili so se pravcati boji med vojaštvom in ljudstvom; na obeh straneh padali so ranjeni in mrtvi. Pred minister-sko palačo so vojaki streljali med narod, ki je hotel vdreti v poslopje. Vést, da hoče blagosrčni kraljevi par podati se v Murcijo, tjà, kjer je kuga najhuja, ni zamogla razburjene mase potolažiti. V nedeljo zaprli so vsi kupci in kavarnarji svoje lokale — stvar je do vrhunca prikipela. Drugega dne popoldne pa se je podal Canovas del Castillo v kraljevi grad in je naznanil vladarju, da mu ponudi ministerstvo svojo demisijo. Od tam je šel v zbornico in poslancem isto objavil. Rekel je, da hoče kralj na vsak način potovati v okužene kraje. Ministri pa menijo, da je to prenevarno in neprevidno. Kralj se ne sme spuščati v take smrtné nevarnosti, a ker noče opustiti svojega junaškega sklepa, odstopa ministerstvo, ki noče odgovornosti prevzeti za osebo Veličanstva.

Ko je ljudstvo zvedelo podrobnosti o kraljevem načrtu, se je navdušeno zbiralo pred kraljevo palačo in vladarju nazdravljalo. Med tem pa so se vršile pogajanja med konservativnimi državniki in kraljevim dvorom. Konečni rezultat je bil, da je kralj sklenil ostati v Madridu in ne odpotovati v okužene provincije. Vsled tega je ministerstvo svojo demisijo preklicalo, in konservativni kabinet ostal je na krmilu.

Poulični nemiri pa trajajo dalje, in vedno nam poroča brzojav o razgrajajočih tolpah in o uporih zoper zakonite naredbe. Ljudstvo se povsodi ustavlja zdravstveni komisiji in čestokrat je treba vojaške sile, da se zamore okužena hiša desinficirati. V onih oddelkih mesta, kjer je vlada napravila bolnišnice za kužne bolnike, prebivalci v četah zapuščajo svoje domovje in se izseljujejo drugam. Povsodi razburjenost, nemir, upor! — Vsled tega ni nemogoče, da nam brzojav v kratkem zopet poroča o kaki ministerski krizi. Tako ni možno dalje iti, ako noče vlada, da nastane anarhija v glavnem mestu. Treba se bode odločiti za energične korake, ali pa drugim se umakniti. Prihodnji dnevi nam bodo pač uže nekoliko jasnilili zamotano situvacijo.

več uganjka! Kajti tam gori vlada življenje, katero je njegovemu sorodno, katero v slutnji čuti. To vse je v njegovih prsih in ni zanj nič tujega — najlepši pa je čas potovanja. O, moral bi biti stoletja star, da bi vžil vse lepote sveta. — Janezek ni mogel z železnico kar tako bežati skozi kraje — obstati je moral povsod ter ljubiti prostore, kjer je bival. In potem si je zopet želel, vrniti se. Ne, on ni hotel umreti, dokler se ne utruji, uživati, in truden ni mogel postati.

Med tem je bolezen v njegovih prsih polagoma, a neprestano napredovala. Njegovi ljudje so delali skrbiljive obraze, on pa, on je bil miren ter se smejal ob njihovi skrbljivosti. On ne umrje!

Ko se je zopet približavala jesen ter je bilo njegovo pokašljevanje vedno hujše, tedaj približali so se mu boječe, skrbno ter dejali, naj bi preživel zimo na jugu, previdnost ne škoduje, in take reči.

Zimo na jugu! — O pač rad, če tudi ne zaradi bolezni; on ne umrje!

Pride v svojo sobico ter nenadno zapazi, kako je njegovo sopenje težavno in kratko. — V njegovo dušo pala je senca — temna, brezimna senca.

Če bi bil to vender konec, če se mu vstavi sapa, če vsahne vir življenja v njem, bode vender dalje živel, dalje živel — ne vé kako — a živel bode dalje. Čuti večnost, vesoljnost v sebi — njegove roke stezajo se ljubeče v neskončnost in vsak prah v solnci mu je soroden. On ne more umreti, ne zginiti, kajti njegovo ljubeče srce je v vsem, kar živi.

Mirno zrè na zapadajoče solnce, senca se je zopet umaknila iz njegove duše.

Preživel je lepo zimo na Rivieri, uživajoč lepoto morja in južnega podnebja. Čutil se ni bolnega, dasi ni mogel si prikrivati, da je njegovo sopenje vedno krajše.

A ko se je pričela severna zima komaj umikati, polastilo se ga je neutešljivo domotožje in peljal se je domov.

Tresla ga je huda mrzlica, ko se je vrnil domov položili so ga v posteljo. — Hotel se je dobro odpočiti, da bi mogel po leti zopet potovati. Takó je ležal v svoji sobici, obdajala ga je ljubezniva skrb njegovih sorodnikov, in pal je iz jednega spanja v drugo. Kadar se je zbudil, zahteval je solčnih žarkov. A zunaj divjala so huda

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včerajšnji dunajski fevdalno-klerikalni list objavlja na prvi strani vkupen pastirski list vseh avstrijskih nadškofov in škofov, kateri so bili zbrani od 19. februarja do 2. marca t. l. na Dunaji. Iz tega pastirskega lista se razvida, da se cerkveni dostojanstveniki niso bavili samo z vprašanjem o duhovenski plači, marveč tudi o splošnem položaji cerkve, o versko-nravnih odnošajih v Avstriji. Začetkom pastirskega lista naznanjajo svojim vernikom, da so svoje sklepe predložili vladi ter prosili, naj se jemlje na nje ozir. Potem se obračajo škofje do svojih vernikov, opozarjajoči jih na nekatera „znamenja časa“ ter pozivljajoči jih k obrambi preteče „nevarnosti“. Kot tako znamenje časa navaja se pešanje vere, verski indiferentizem, praktični materijalizem, neposvečevanje nedelj in praznikov; verniki se svariijo pred slabimi časniki, kateri podajajo „strup v zlati čaši“ ter se pozivljajo, naj podpirajo katoliške časnike. Da vera peša, menijo škofje, je vzrok tudi narodnostno ščuvanje. „Po kristijanskih naukih — pravijo prelatje — niso različni narodi na zemlji nič drugega, nego enakopravni članovi, bratje in sestre velike božje družine narodov. Kdor te resnice ne prizna, kdor jo taji, naj si bodi tudi praktično s svojim obnašanjem, kdor torej ljubezen do svojega naroda pretirava tako, da druge narodnosti sovraži ali zaničuje, prepir in razpor med njimi vnema, kdor ne vidi v svojem sosedu v prvi vrsti odrešenca Kristusovega, marveč samo narodnega nasprotnika, ta ne dela več v duhu katoliškega kristijana, ker povzdiguje narodnost nad katoliško vero“. Škofje opominajo vernike, naj se varujejo prepira ter delajo s skupnimi močmi v blagor države in vsakega posameznega naroda. Konečno se govori o družinskem življenji ter se toži, da tudi tu vera peša, stariši naj torej skrbno pazijo na odgojo otrok.

Nemško-nacionalni listi ne izražajo posebnega zadovoljstva o uspehu shoda levičarjev.

Nacionalci zahtevajo, naj se stranka imenuje nemški klub. „Reichenberger Zeitung“ sicer uže zagotavlja, da je pač nemški klub odločil, a da se s tem še ni odstranil. V enakem zmislu izražajo se tudi drugi listi te vrste. Kakor se kaže, ne bode prav lahko vse dozdanje poslance zjedinjene levice spraviti pod jeden klobuk.

Mlado-nemški ali samo nemški listi nadaljujejo agitacijo za nemški klub. Zdi se jim, da je jedinstvo stranke le tedaj možno ohraniti, če se vse skupine postavijo pod to zastavo, češ, da morajo pokazati, da so Nemci. S prosečimi in zopet zapovedujočimi besedami skušajo nekatera glasila ganiti trdovratneže, kateri se ne hoté pridružiti nemškemu klubu. Kakor se kaže iz njihovih jadvokovanj, ne kaže desna stran opozicije nobene volje,

aprilska vremena in nebo je bilo sivo pregrnjeno. — Bolnikovo posteljo so morali obrniti proti oknu, da je mogel videti nebo. A zaželeno solnce ni hotelo priti.

Nekega večera čutil se je Janezek zelo bolnega in malodušnega. In s slabotnim, pojemajočim glasom vprašal je svojega brata, kateri je stal ob njegovi postelji: „Kaj ne da, Pavel, ti tudi misliš, da ni vsega konec s smrtjo?“

„Jaz mislim tudi tako,“ odvrnil je dobri Pavel boječe, „a ne misli na to, ti bodeš še dolgo pri nas ostal.“

„Da, to hočem, bodem,“ dejal je Janezek prav z gotovostjo.

In koj potem objelo ga je zopet dolgo, temno spanje, v katerem so vstajale zmešane sanje o belih podobah Venere in o Rafaelovih angeljih, o modrih morskimi valovih in temnih gozdih.

In nekega večera se je Janezek zopet zbudil iz tega dolgega spanja. Njegov pogled pal je na odprto okno, skozi katero je gledalo svetlo, z večernimi oblaki prepreženo nebo.

Konečno so se umaknile sive megle.

Janezek čutil je čuden mraz pri srci, svinčeno

uvrstiti se pod zastavo nemškega kluba. To je torej tolikrat hvalisana jedinstvo!

Tuže dežele.

Kakor znano, napadajo čestokrat Arnavti srbsko ozemlje. Zaradi teh napadov obrnila se je Srbija do Turčije, naj stori potrebne korake, da se v bodoče ne bode kaj takega ponavljalo, in če si bode morala sama napraviti mir. Kakor se poroča zdaj, izdala je Turčija stroge ukaze mejnim oblastvom, da pazijo, da se jednaki napadi ne ponavljajo več.

Italijansko ministerstvo še vedno ni sestavljeno, kajti Depretisu, kateri je prevzel sestavo, delajo se mnoge ovire. Tako se je imelo predvčeranjim glasovati tajno o državnih dogodkih, a pred glasovanjem zapustila je opozicija dvorano. Ker ostali poslanci niso bili sklepčni, moralo se je glasovanje odložiti. Večina listov meni, da bode novemu kabinetu Depretis načelnik.

Kakor večina francoske zbornice, tako je tudi narod hladnokrvno sprejel objavljeno mirovno pogodbo s Kitajsko. Republikanski listi pa zelo hvalijo pogodbo, češ, da je Francija pridobila s tem lepo naselbino, da se bode zdaj trgovina s Kitajsko znatno povzdignila.

Angleški konservativni kabinet je zdaj gotov; oddali so se že vsi portfelji. Kakor poročajo brzojavke iz Londona, se je kraljica zelo trudila, da bi se dosegel med konservativci in liberalci sporazum. In dosegel se je. Salisbury in Gladstone, vsak je nekoliko odjenjal. Liberalna stranka od povedala se je posebnemu nasprotovanju osebno gledé budgeta. Gledé predlogov, katere bi stavila nova vlada, pa so si liberalci izgovorili po polnem neomejeno, pristo postopanje.

Iz Kahire se poroča, da je prišlo sedem egiptovskih vojakov, kateri so ubežali iz Berbera in Kartuma, dné 20. t. m. v Dongolo. Pripovedovali so, da veliko veselje vlada v Kartumu zaradi tega, ker so Angleži zapustili Sudan. Mahomed El Kheir in Wad Najumi podala sta se v Metammeh, da zbereta moštvo ter mahneta potem proti Dongoli. Ob Nilu vlada povsodi mir, Kasala še vedno ni pala.

Razne vesti.

— (Najmlajši profesor v Oggerski) je nedvojbeno v Raabu rojeni Ernst Muranyi, kateri bode dné 11. septembra t. l. praznoval svoj šestnajsti rojstni dan. Muranyi oglasil se je takoj po dovršeni zrelostni skušnji k izpitu za profesorja stenografije, katerega je dné 20. t. m. tudi dostal. Petnajstletni mladenič je torej diplomovan profesor.

— (Brez godbe ni novačenja.) Smešen dogodek vršil se je dné 15. junija v Budriju (provincija Bologna). Ta dan moralo bi se bilo vršiti žrebanje vojaških novincev z leta 1865, a nobeden mladeničev

ni prišel. Kaj je bilo vzrok? Prejšnja leta svirala je med žrebanjem godba. To leto pa je hotelo mesto prihraniti stroške za to godbo. To je razžalilo mladeniče, zaradi tega niso hoteli priti, da se tako maščujejo.

— (Pri zvonjenji strela ubila.) Italijanski listi poročajo naslednjo žalostno dogodbo: V San Gregorio, v vasi poleg Castelmadama, nastala je te dni strašna nevihta, grmelo in treskalo je hudo. Tedaj pa je zapovedal župnik dvema cerkovnikoma, naj gresta zvoniti, da se odvrne nevihta. Ko sta zvonila, udarila je strela v zvonove. Oba cerkovnika, jeden petnajstleten, drugi sedemnajstleten mladenič, zadela je strela; našli so ja mrtva v zvoniku.

Domače stvari.

— (Deputacija iz Rudolfovega,) sestoječa iz gg. župana dr. Poznika, ritmajstra v p. Dejaka in občinskih svetovalcev Pauserja in Vrtačiča, predstavila se je predvčeranjim gospodu deželnemu predsedniku baronu Winklerju in nj. prevzvišenosti fml. baronu Reinländerju s prošnjo, naj bi se posredovalo, da dobi Novo Mesto zopet posadko in posebno so prosili, naj bi se tam zopet nastavljen jeden lovski batalijon. Omenjena deputacija podala se je iz Ljubljane tudi v Gradec, da predloži tamošnjemu vojaškemu poveljniku nj. prevz. fzm. baronu Khunu jednako prošnjo ter posebno tudi njegovo posredovanje zaprosi.

— (Prem. knezoškof dr. Misija) bode jutri ob 5. uri popoldne podelil 17 bogoslovcem tonzuro v bogoslovski kapelici; dné 3. julija pa bode delil v stolni cerkvi ob 7. uri zjutraj bogoslovcem I. in II. letnika štiri male rede.

— (Deželni in državni poslanec gospod dr. Poklukar) potuje po svojih volilnih okrajih ter daje volilec račun o svojem državnozbornem delovanju. Obiskal je že Idrijo in Lož; prihodnjo nedeljo pa bode baje govoril svojim volilec v Loki ob 4. uri popoldne.

— (Občinska volitev.) Na mesto dosedanjega občinskega svetovalca Frana Kralja v Loki pri Mengiši bil je izvoljen dosednji občinski odbornik Anton Pirc iz Loke.

— (Pisateljsko podporno društvo) imelo je včeraj zvečer ob 6. uri redni občni zbor v čitalniški dvorani. Udeležilo se je zbora 21 gospodov članov. Zborovanje otvoril je začasni predsednik g. dr. J. Vošnjak, pozdravil navzočne člane ter omenjal namen današnjega shoda. Gosp. prof. Senekovič poročal je kot začasni tajnik o društvenem razvoju od početka do danes ter omenjal, da je društvu pristopilo že znatno število pisateljev in podpornikov. Gosp. Petričič kot začasni blagajnik poročal je o društvenem premoženju. Do zdaj sta društvu pristopila kot ustanovnika s 50 gld. gg. dr. Ivan Tavčar in Mihael Vošnjak; banka „Slavija“ darovala je društvu 300 gld. Na predlog g. prof. Levca izvoli se jednoglasno častnim članom g. župnik Davorin Trstenjak. Pri volitvi odbora bil je *per acclamationem* izvoljen predsednikom gosp. dr.

Vošnjak, v odbor pa gg. Ivan Hribar, profesor Levec, Vaso Petričič, prof. Senekovič in urednik „Vrtca“, Ivan Tomšič.

— (Velike vojaške vaje) začno se letos sredi avgusta in bodo taiste, kolikor je do sedaj znana, okolo Ljubljane. Ako smo prav poučeni, se jih bode tudi okolo 1000 brambovcev vdeležilo.

— (Umrli) je dné 24. t. m. župnik na Trebelnem pri Mokronogu, gosp. Janez Šuler, v 66. letu svoje dobe.

— (Novomeška meščanska straža) praznovala bode v nedeljo, dné 28. t. m., desetletnico. Dné 27. t. m. zvečer bode svirala po mestu godba, dné 28. zjutraj budnica, ob 9. uri popoldne bode vojaška maša pred mestno hišo, ob 1. uri popoldne bode slavnosten banket in ob 4. uri prosta zabava.

— (Nova železniška postaja) otvorila se bode s 1. julijem v Lapalji Vesi na Koroškem.

— (Rimski grobovi.) Pred kratkim našli so se v Koprivniku, okraj litijski, trije rimski grobovi; dva bila sta napolnjena s črno zemljo, s pepelom od sežganih mrličev in s črepinami od ilnate posode. V jednom bil je tudi bakren denar od Antonija Pija in Marka Avrela. Najspodnejši tretji grob obdan je bil ob straneh s kamenenimi ploščami; nad grobom je bila tudi kamenena plošča. V votlini stalo je več s pepelom od sežganih mrličev napolnjenih ilnatih posod (skledic, loncev). Našlo se je tudi nekaj dobro ohranjenih grobnih svetilk. Gosp. Deschmann sklepa iz teh starinskih najdb, da je bila na tem prostoru rimska naselbina. Da je bil na Savi za rimskega vladarstva živahen promet z ladjami, pričajo pred kratkim ob Savi v Radečah in Hrastniku najdeni rimski spominski kamni.

— (Podzemeljske jame.) Delovanje avstrijskega kluba turistov za preiskavanje kraških jam se je zdaj znatno pospešilo s podporami, katere so došle temu klubu. C. kr. poljedelsko ministerstvo darovalo je 400 gld., glavno ravnateljstvo južne železnice 500 gld. in osrednji odsek kluba 300 gld. Tako bode možno klubu z vspehom nadaljevati svoje pričetno delo. O delih, katera se bodo še to leto izvršila, se poroča: Med jamo Pivko in postojinsko jamo napravila se bode zveza. Dalje se bode delalo na zvezo med Jamo Pivke in dolino Planine, med slednjo in cerkniško dolino, kakor tudi med to in loško dolino. S temi deli pridobila ne bode le okolica s tem, da se bode med raznimi jamami za tujce, obiskujoče naše dežele, odprla vsa lepota teh krajev, marveč s tem se bode tudi mnogo pripomoglo k odpravi tolikrat se ponavljajočih povodnjij v teh krajih.

— (Starinska hiša.) Iz Trsta se poroča: Pred kratkim odkopavali in odvažali so griček, da bi razširili prostor za mestne smeti v bližini založišča za petrolej. Ob tej priliki zadeli so na starinsko hišo iz rimskih časov. Magistrat ustavil je izkopavanje, dokler najdeb ne preišče posebna strokovna komisija.

— (Prikazen!) Tukajšnjemu „Slovenču“ se poroča iz Pliskovca na Krasu, 23. junija: „Na 12. t. m. zvečer videlo je zaporedoma čvetero deklet (10- do 12letnih) na občinskem pašniku, in potem vsak večer,

utrujenost v svojih udih — nekaj težkega, grozovitega na prsih.

Njegovi sorodniki so stali okolo njegove postelje ter glasno jokali.

To bila je smrt.

In še jedenkrat vzplamtelo je mogočno njegovo srce, razprostrl je roke, uprl žareče oči na večerno nebo ter dejal z močnim glasom:

„Živel bodem — živel večno!“

Potem je padel nazaj in oko se mu je zaprlo.

Stali so tiho in nepremično okolo mrtveca in nihče si ni upal več jokati.

Volapük.

(Dalje in konec.)

Gospod Schleyer torej ni, kakor se trdi, ustvaril idiom, kateri je za vse narode jednako nerazumljiv, si ga vsi jednako težko priučijo, on je marveč sestavil jezik, kateri vsi narodi lahko razumijo in si ga lahko priučijo.

Angleščina je najbolj razširjena in jo relativno največje število milijonov ljudi govori. V njej je

iskal in našel mojster Schleyer podstavo svojemu svetovnemu jeziku „Volapük“. Val iz world (svet); čemu še v in še celó w? — za nemški v zadostuje vender f in za angleški w latinski v! — r se za zmerom odpravi, ravno tako vsako nakopičenje soglasnikov, torej odpade slednji — d —, torej ostane vol = svet. Ravno tako speak (izgovori: spik = govoriti), iz tega je naredil pük = jezik, govor; vola je genitiv od vol, torej volapük = sveta jezik, svetovni jezik. Takó je delal župnik Schleyer z izpeljavo vseh besedij, iz vseh jezikov, katere je mogel rabiti, vzel je kaj ter sestavil poslopje: Črke a, ä, e, i, o, u so temeljni kamni njegovi zelo priprosti slovni; osebni zaimki so: ob = jaz, ol = ti, om = on, obs = mi, ols = vi, oms = oni. Naj pridenemo tu še jeden vzgled samostavnika in glagola.

Samostavniki.

fat = oče,
fata = očeta,
fate = očetu,
fati = očeta,
fats = očetje,

Glagoli.

löfob = ljubim,
löfol = ljubim,
löfom = ljubi,
löfobs = ljubimo,
löfols = ljubite,

fatas = očetov,
fates = očetom,
fatis = očete.

löfoms = ljubijo,
(angl. to slove ljubiti.)

Vprašavna končnica pri glagolih je li, kateri se postavlja spred ali zad; za konjunktiv je sufiks la.

S pomožno črko i se delajo vsi aoristi, in še celo natančneje kakor v grščini. Naučiti se je torej treba samo par tisoč debelnih besedij, in umeje se volapük! In to je gotovo lep vspeh!

Izjem absolutno ni nobenih.

Strokovnjak se nauči volapük v 14 dneh, vsak drugi v 6 mesecih, in vender je volapük jezik: logičen, dosleden, zelo jase in natančen v izrazih, se odlikuje posebno, da treba malo besedij, kar je za dopisavanje velike vrednosti. Njegov pravopis se nič ne spreminja.

Ta volapük je gotovo zelo duhovita iznajdba, in gospoda župnika Schleyerja nauki so zelo lepi. Če so morda komu segli do srca, naj se obrne do knjigotrca J. Lotta na Dunaji, II., Darwingasse 7, kateri mu bode radovoljno postregel s slovnico in besednjakom „Volapüka“.

neko žensko nenavadne lepote v beli obleki s svetlim žarom okoli sebe. Pa tudi drugi ljudje vidijo veliko luč po tleh in po zraku; enako je videlo tisto žensko prikazen do sedaj uže več posameznih ljudi, pa tudi po več skupaj (enkrat celo 35 ljudi hkrati). Ljudje derejo radovedni kar v trumah na tisti kraj; čuje se prepevanje in molitev. Zvečer in ponoči je na tisoče ljudi na pašniku, da človeka to videti nek svetli strah pretresa. Do danes se zbira vedno več ljudi! To prigodek, dostavljati nočem nič. — Tako „Slovenec“. Mi pa vendar dodajemo: *Die Botschaft hör' ich wohl...*

— (Tržaško podporno in bralno društvo) napravi dné 5. julija veselico v proslavo blagovestnikov slovenskih sv. Cirila in Metoda. Veselica se bode vršila na vrtu gostilne g. Požuna, predsednika društva.

— (Koncert tržaške čitalnice) v soboto, dné 20. t. m., prekosil je, kakor poroča „Edinost“, vse nade. Zbralo se je okolo 400 do 500 jako odlične tržaške gospode vseh krogov, med višjo gospodo smo zapazili predsednika deželne sodnije, dež. šolskega nadzornika, več svetovalcev raznih višjih uradov, več prvih trgovcev tržaških in krog najlepših tržaških dam. Na krasno, kakor dan razsvitljenem vrtu je godla cela vojaška godba pešpolka Aleksander III. Med godbo je pel kaj izvrstno moški zbor tržaške čitalnice (okolo 30 najboljših pevcev) pod vodstvom g. Bartlja. Po koncertu, ob 11. uri, začel se je ples v dvorani, ki je trajal več ur. Veselica je bila krasna, vredna naše čitalnice in vidi se, da je čitalnica eno najodličnejših društev v Trstu, ne le zbog elegancije svojih prostorov, ampak tudi zbog oseb, katere dohajejo na veselico tega društva. Vso čast odboru.

Poslano.*

Počastil je „Slovenski Narod“ v Ljubljani ter njegovi dopisniki v Novem Mestu me podpisanega v več številkah s psovkami. Toliko tem ljudem za danes povem, da me njih peneča strast nikakor ni žalila. Da pa moji znanci izvejo, kako grdo nekova žurnalistika z mestjani na Dolenjskem ravna, razjasnil bom prihodnjič jedenkrat svoje stališče ob volitvah; to pa ne v svojo obrambo pred „Slovenskim Narodom“ in njegovimi dopisniki: na teh mi je prav malo ležeče, ker med njimi je individuum, ki mora za po kandidatu gospodu Margheriju plačana kosila, večerje — hvaležen biti; ali drugim hočem predložiti svoje ravnanje ob volitvah in videlo se bo, da so psovke: „perfidija“, „izdajstvo“, s katerimi me dopisniki „Slovenskega Naroda“ pitajo, pravo adreso zgrešile — ter da sem jaz prav korektno postopal. Sicer se pa le še izbljuvajte, veselje je videti, kako se neusmiljeno ujedate ter jezite.

Adolf Gustin,
trgovec v Rudolfovem.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 26. junija. Cesar izrazil je ministru Pražaku povodom smrti njegove soproge telegrafično svoje sožalje.

Dunaj, 25. junija. „Fremdenblatt“ poroča, da cesarjevič in Štefanijska ne bosta potovala v Moskvo in Petrograd, da se sploh na tako potovanje nikdar mislilo ni, torej so vsa taka poročila neosnovana.

Dunaj, 25. junija. Baronovka Pražak. ministrova soproga, umrla je danes popoldne.

Budimpešta, 25. junija. Vkupna posvetovanja o obnovitvi carinske in trgovinske pogodbe med Ogersko in Avstrijo se pričnó dné 7. julija.

Madrid, 25. junija. Včeraj umrlo je tu šest oseb na koleri; v provincijah jih je 815 obolelo in 315 umrlo.

London, 25. junija. V górenji zbornici govoril je Salisbury o zgodovini sestave novega kabineta in o dogovorih z liberalci; o vladni politiki govoril bode pozneje. Obe zbornici sta se potem do 6. julija preložili.

* Za vsebino tega dopisa ne prevzame uredništvo nobene odgovornosti.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 25. junija.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.50
„ „ „ srebri	83.15
Zlata renta	108.10
5% avstr. renta	99.—
Delnice národne banke	858.—
Kreditne delnice	288.60
London 10 lir sterling	124.20
20 frankovci	9.85
Cekini c. kr.	5.87
100 drž. mark	61.—

Tujci.

Dné 23. junija.

Pri Maliči: Schneider, potov., iz Norimberka. — Dr. Pokorny, bankovni vodja; Feldner, Bilek, tovarnarja, in Lackenbacher, potov., z Dunaja. — Kobler, kr umirov. uradnik, s sestro, z Reke.
Pri Slonu: Brüggemann, trgovec, iz Berolina. — Kohn, trgovec, s soprogo, in Mayer, tovarnar, s soprogo, z Dunaja. — Dobida, finančni nadzornik, iz Bosne. — Grato-gnini iz Pavijske. — Kohn, potov., in Renaldi, trgovec, iz Siska. — Ulrich, lesotrzec, iz Celja. — Dr. Gregorec, kanonik, iz Nove Cerkve.
Pri Južnem kolodvoru: Wiesner, trgovec, s soprogo, z Dunaja. — Cuizza, inženjer, iz Brna. — Wuzher iz Loža.

Srečke

z dné 24. junija.

Praga: 70 74 85 3 53.

Meteorološki poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
25 junija	7. zjutraj	734.68	19.2	bzv.	jasno	13.50
	2. pop.	732.64	28.0	jvzh. sl.	p. js.	
	9. zvečer	734.78	17.0	zpd. sl.	obl.	dež

Podružnica c. kr. priv.

avstr. kreditnega zavóda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje

v bankovcih	
za 4 dni odpovedbe	3 1/4 od sto
» 8 »	3 1/2 » »
» 30 »	3 3/4 » »
v Napoleondorih	
30dnevna odpoved	3 od sto
3mesečna	3 1/4 » »
6 »	3 1/2 » »

Oddelek za giro

v bankovcih 2 1/2 proc. obresti za vsako vsoto, v Napoleondorih brez obrestij.

Nakazila

na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov, Reko, dalje v Zagreb, Arád, Gradec, Sibinj, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez stroškov.

Kupovanje in prodaja

deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po 1/2 proc. provizije.

Posojila

na poroštvna pooblastila (warrants), pogoji po dogovoru; proti dovoljenemu kreditu v Londonu ali Parizu 1/2 proc. provizije za 3 mesece;

na vrednostne papirje (efekte), 6 proc. obrestj na leto do svote 1000 gld., za večje svote vsled specialnega dogovora. (69) 36—7

V Trstu dné 1. oktobra 1883.

Štajerski deželni zdravilni zavód

Rogatec - Slatina

na

Spodnjem Štajerskem

postaja južne železnice: Poličane.

Znamenita kislina trpke (glavberjeve) soli, jeklene kopelji, zdravljenje z mrzlo vodo in mlekom. Indikacija: Obolenja prebaviljavnih organov. — Komfortabelni nastanek.

Sezona od majnika do meseca oktobra.

Obrazci in naročbe na stanovanja so pri ravnateljstvu. (46) 10—9

(45)

Ivan Lapajne v Krškem

30—21

je izdal sledeče knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje: Praktično metodiko, cena 80 kr., Prvi pouk 60 kr., Fiziko in kemijo 60 kr., Prirodopis 56 kr., Zemljepis 26 kr., Geometrijo 24 kr., Malo fiziko 23 kr., Domovinoslovje 20 kr., Pripovedi iz zgodovine Štajerske 6 kr., Opis krškega okr. glavarstva 30 kr., Zgodovino štajerskih Slovencev 1 gld. 20 kr. — Isti pisatelj ima v zalogi razne pisanke in risanke; mali slovenski zemljevid kranjske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nemški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.

Razno blago

za pletenje in tkanje

dr. Gustav Jaegera

normalno perilo, nogovice, žoki, plavarske hlače, znojni telovniki, rokavice,

jopiči za gospé

ki se nosijo vrh obleke itd., v velikem izbiri in po najnižjih cenah pri

C. J. Hamann-u

Mestni trg.

(52) 8

Pri

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bambergu

v Ljubljani

se dobivajo vedno vse

knjige družbe sv. Mohora

in tudi sledeče knjige:

Abecednik za slovenske ljudske šole. Sestavila A. Razinger in A. Žumer. 20 kr.

Abecednik slovensko-nemški. Sestavila A. Razinger in A. Žumer. 25 kr.

Brezovnik, saljivi Slovenec, 60 kr., vezano 70 kr.

Celestina J., Aritmetika za nižje gimnazije, I. del, vezana 1 gld. 30 kr.; II. del, vezana 1 gld. 10 kr.

Celestina J., Geometrija za nižje gimnazije, I. del, vezana 70 kr.; II. del, vezana 80 kr.

Cimperman, Pesni, 60 kr.

Dimitz A., Habsburžani v deželi kranjske 1282 do 1882. Slavnosten spis, na svetlo dal kranjski deželni odbor. 4 gld.

Filipovič, Kraljevič Marko u narodnih pjesmah. 90 kr.

Gregorčič, poezije, drugi pomn. natis, 1 gld. 20 kr., elegantno vezano z zlatim obrezkom 2 gld.

Janežič A., Slovensko-nemški slovar. 2 gld. 20 kr., vezan 2 gld. 70 kr.

Jenko Ivan, Pesmi, 1 gld.

Jesenko Janez, Avstrijsko-ogerska monarhija. — Domovinoslovje za četrti razred srednjih šol. 45 kr.

Jurčič Josip, Zbrani spisi, I. zvezek 1 gld., II. zvezek 70 kr., III. zvezek 70 kr.; v krasnih platnicah vezan vsak zvezek 50 kr. več.

Kačič-Mišič, Razgovor ugodni naroda slovinsk. 1 gld. 20 kr.

Kermavner V., Vadbe v skladnji latinski, vezane 1 gld.

Klail, Lehrgang der kroatischen Sprache, I., II. Theil sammt Schlüssel. 1 gld. 52 kr.

— Kroatischer Dolmetscher, 60 kr.

Knjižnica slovenske mladini:

I. zvezek: Tomšič Ivan, Dragoljubci, 30 kr.

II. zvezek: Peter rokodelčič, 36 kr.

III. zvezek: Cigler Janez, Sreča v nesreči, 35 kr.

Kobler A., Zgodovina Sorske in Preske fare, 30 kr.

Kosec, Krščansko-katoliško pravoslovje, 1 gld. 20 kr.

Lavtar L., Občna aritmetika za učiteljska. Cena vezane knjige 1 gld. 20 kr.

Lesar A., Liturgika ali sveti obredi pri vnanji službi božji. Vezana 1 gld. 20 kr.

Majar H., Odkritje Amerike, trdo vezano 1 gld. 60 kr.

Padar, Zakon in žena, 40 kr.

Postave in ukazi za kranjsko ljudsko šolstvo. 1 gld. 50 kr.

Praprotnik, Mali šolski besednjak. 4. natis. Vezan 85 kr.

Razlag J. R., dr., Pesmarica, 60 kr., vez. 80 kr.

Rožek J. A., Latinsko-slovenski slovník. Vezan 2 gld. 70 kr.

Senekovič A., Fizika za nižje razrede srednjih šol, vezana 2 gld.

Šmid Kristof, Spisi. 3 zvezki po 40 kr.

Vraz Stanko, Izabrane pjesme, 1 gld. 80 kr., eleg. v platno vezane s zlatim obrezkom 3 gld.

Zapisnik hiš deželnega glavnega mesta Ljubljanskega. Vezan 65 kr.

Zlatorog, Pravljica za mladino. 20 kr.

Znidaršič J., Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih pri računih z novo mero in vago. 60 kr.

V naši zalogi smo tudi na svetlo dali slovenske knjige s podobami za mladino, in sicer:

Pepelko, Snegulčica, Trnjevo rožico (4° veliko) po 50 kr. Pravljice o:

Pepelki, Rudeči kaplci in Obutem mačku (8° veliko) po 25 kr.

O deželi lenuhov, Snegulčici, Pritlikovcu (Palček) in Robinzonu po 15 kr.